

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 30 cor. (15 Lei)
Pe 1/2 de an . . . 15 cor. (750 Lei)
Un număr 60 fileri (30 bani.)

lese ca număr popular al „Unirii” în fiecare Joi.

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-Jos.

Director: **Alexandru Lupeanu Melin**, deputat.

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir măruș odată 1 cor., a doua și a treia oră 80 fil.

Cuvântul Prințului Carol.

— Rostit în Mănăstirea din Blaj la Sfințirea Noului Mitropolit. —

Sunt fericit, că am avut prilejul de a asista (a fi de față la Sfințire) fiind delegat (trimis) al M. S. Regelui, la aceasta impunătoare soleritate (zi de înaltă sărbătoare). Fără greș voi fi tălmăciu pe lângă M. S. Regele a cuvintelor atât de simțite rostite în numele credincioșilor.

Nu pot să mă gândesc la Blaj, cu atât mai mult nu pot veni în această localitate, fără a fi adânc mișcat. Serbarea de astăzi justifică (indreptățește) și mai mult această emoție (simțire mișcătoare), de oarece este una din petrele ce împodobesc crucea așezată pe vârful clădirii, ridicată cu atâta trudă și dragoste de neam de către generațiile trecute. În numele M. S. Regelui te salut azi în Citadela (cetatea) Culturii Românești de peste munți, pe cel dintâi Mitropolit unit al României, pe veci întregite.

Înalt Prea Sfinției Tale a hărăzit atotputernicul să întreprinde visul strămoșilor. În persoana Mitropolitului de astăzi, România salută cu venerație pe predecesorii (înaintași) lui și pe acci cari au luptat și s'au jertfit pentru neam. Primiți o trameasă și glorioasă moștenire. Primiți pe lângă scaunul Mitropolitan și moștenirea celui mai puternic izvor de cultură Românească. Când în 1700 s'a făcut

unirea sub Episcopul Athanasie spre a ușura soarta nenorociților de Români, nimeni, cred, nici pretini nici dușmani mai ales, n'au întrezărit serviciile neprețuite ce le-a adus această biserică cauzei Românisului. În istoria culurei Românești, Bisericii unite, și mai ales Mitropoliei din Blaj, li revine einstea de a fi aceia, care a făurit prima legătură intelectuală (de învățatură) între Români și țările învățate ale Apusului. Numele Episcopilor Pavel Aron, Inocențiu Klein și Bob vor fi veșnic preaslăvite de către Români, căci ei au fost îndemnătorii și mijlocitorii renașterii culturale Române. Grație lor marii cercetători Samoil Klein, G. Șincai, Petru Maior au putut să redăștepte în sufletul neamului nostru credința sămănată pe vremuri de Miron Costin, că suntem o viață străbună, oțelită și cuceritoare a lumii, că suntem sânge de Roman.

Tot de aci au pornit aceia care au fost între primii cercetători cu deamănăntul ale problemelor limbii, dela Blaj au plecat August Treboniu Laurian, Papiu Ilarian, Timoteiu Cipariu, și alții cari au studiat sensul nemuririi neamului, graiul strămoșesc, același ori și unde bate sufletul românesc și care cu vâncuri înainte au unirei politice de azi au arătat lumii întregi, că Românii de peste

tot sunt un singur neam uniți prin o putere mai presus de toate schinjirile omenești, uniți prin puterea chiagului aceleiași limbi.

Dar pe lângă aceasta moștenirea culturală, predecesorii v'au lăsat și toată munca lor națională și etnică (de păstrare a datinelor și firii poporului), ale cărei roade se văd strălucit astăzi. Biserica greco-catolică strâns unită cu cea greco-orientală a fost Cetatea de nedărâmat, prin care s'a păstrat neatinsă naționalitatea Românilor din Ardeal. Românii nu vor uită niciodată că aci în Blaj se găsește, lângă locul unde stăm acum, Câmpia Libertății, în care sevitatul Simion Bărnațiu a proclamat în 1848 ființa etnică a neamului românesc.

Mare a fost munca acelor, înainte amintirei, muncii și suferinței, cărora ne închinăm cu adâncă evlavie.

Iată ce s'a făcut până astăzi.

Înalt Prea Sfinției Tale li rămâne sarcina de a păstra și de a desvoltă până în cele mai tainice colțuri ale sufletului poporului credincios, această bazată și sfântă moștenire.

Alegerea I. P. S. Tale este pentru toți o cheazăie. Activitatea de bun Român atât pe terenul Național cât și pe cel cultural ne o asigură.

Elev al Blajului crescut în sufletul și în credințele de aci veți ști să duceți mai departe măreața operă a premergătorilor.

Ce a fost Blajul.

Viața noastră împărătească a trăit mai mult zile grele decât bune pe mănăstul pământ al Ardealului. Strămoșii și părinții noștri au fost, nu din vina lor, ci din vitregia sorții, tot iobagi fără drepturi și fără lumină. Erau bieți plugari și ciobani înjugați în tânjalele de muncă ale nemeșilor și neamurilor străine. Mângăierea lor erau lacrimile. Pita lor, sudoarea nerăsplătită. Preoții valahilor erau datori să ierneze ogarii domnilor de pământ, iar protopopii și vlădicii lor să poarte pe umere scaunele de ședere ale vlădicilor calvinești. Eram neamul de hulă și de ocară al Ardealului, pe care însă noi îl moșteniserăm dela Traian, biruitoarea Dacilor.

În mijlocul acestui întunec răsară pe la anul 1738 steaua de lumină românească a Blajului. Episcopul unit al Făgărașului, *Inocențiu Micu Clain*, își mută scaunul vlădicesc la Blaj, pe malul celor două Târnavesurori. În castelul domnesc din apropierea Târnavesurorilor se așază preoții și călugării legii românești.

Vlădica Inocențiu croiește piața și ulițele Blajului. Tot el începe zidirea Mănăstirii celei vestite dela Blaj și adună împrejurul său familii de orașeni, punând temelie micului oraș.

Urmașul său în vlădicie, postelnicul părinte *Petru Pavel Aron* dela Blăstra deschide la anul 1754 școlile de învățatură românească și chiamă la carte bună odraslele neamului de iobagi din țara Ardealului. La moartea lui Aron isoana Maicii Domnului din bisericuța castelului vlădicesc lăcrimează și cade din locul său, pecetluind astfel o viață de eucernicie și de sfințenie creștinească.

Deschiderea școlilor din Blaj umple Ardealul de preoți și de dascăli, plini de învățatură, mai multă decât cunoașterea buchi-

lor, dar mai ales plini de milă și de înțelegere pentru durerile unui popor oropsit. Într-o călugărească chille a mănăstirii începe să lucreze o *tiparniță* cu slove mărunte răspândind lumină creștinească în grai românesc și umplând strănile bisericilor noastre cu cărți de slujbe și de cântări.

Diecii satelor din Ardeal aveau ce ceti și turma credincioasă a iobagilor își mângăie durerile în condacele și troparele limbii lor.

Tot cam în acelea vremi, Blajul alege dintre logofeștii școalelor sale pe cei mai buni și îi trimite, peste țări și mări, la Roma străbună, la cuibul de obârșie al neamului. Aceștia ascultă acolo graiurile părinților împărătești, le văd urmele glorioase, le cunosc faptele, se umplu de mândrie și de toată înțelepciunea vremii, apoi se întorc acasă cu frunțile luminate și strigă să audă lumea toată:

— „Mare lucru este a fi născut român!”

Astfel vine călugărul *Samoilă dela Sadu*, *Gheorghe Șincai* cronicarul și *Petru Maior*, al Reghinului protopop de mai târziu. Și alți apostoli ai învățaturii și ai inimii românești. *Samoilă* dăruiește neamului său Scriptura tâlmăcită pe limba lui, *Șincai* și *Maior* îi scriu istoria și îi dau mândria de vlăstar împărătesc. Cărțile lor trec granițele Ardealului, tulbură cu îndrăzneala lor o lume întreagă de învățați și îi fac pe aceștia să-și plece ochii îngâmfăți spre poporul hulit al valahilor, care începe acum și el să-și ridice fruntea din țărâna uitării, prin penele învățărilor din Blaj.

Blajul își întărește apoi tot mai mult școlile sale. Arhierii săi ajung până la ușile tronului împărătesc dela Viena, care le primește multe plânsori și le întărește multe drepturi în diplome de pergament. Iar acești arhierii un singur gând aveau: să apere poporul lor de asuprirea fără suflet a nemeșilor și unguirilor din Ardeal. Să-i ocrotească limba și altarele de închinare.

Vlădica *Bob* zidește biserici pe la orașe și întemeiază capitlul canonicilor, cari dau mulți sfetnici luminați Blajului și mulți oameni de înaltă carte poporului românesc.

Vremile de mărire dela 1848 în Blaj își dospelsc făpturile. Profesorii și școlarii Blajului gătesc adunarea cea mare dela 3/15 Maiu, în care se îngroapă iobăgia Românilor și se așază *Piatra Libertății*. În Blaj și-a încărcat *Iancu* sufletul de neînfrântă bărbăție; de aici au

plecat Legiunile cu tribunii lor viteji. În Blaj a făurit *Bărnuțiu* Credeul românesc, pe care a jurat și joară până astăzi toată suflarea românească. Insuși *Andrei Șaguna*, vestitul arhieriu al Sibiului, s'a plimbat pe uilele Blajului de braț cu fratele său, arhieriu unit, într'un cuget și într'o simțire românească.

Și după ce cuvântul făgăduelnic al împăratului dela Viena s'a dovedit a fi minciună, după ce *Iancu* a înnebunit de durerea zădărnice sale vitejii, și a venit iarăși robia, Blajul a finit nădejdea în inimile descusajate, prin steagurile românești, pe cari școlarii săi știau să le înalte an de an, cu toată paza sălbatică a jandarmilor împănați, pe piatra umilă de pe Câmpul libertății, pe Crucea lui *Iancu* din Dealul viilor și chiar pe turnurile Catedralei.

În anii săi de restriște, când sufletul gema încătușat de potrivnice legi ungurești, Blajul și-a crescut școlarii săi în tăcere și îi trimitea în roiuri întregi să împânzască Ardealul, să umple inimile de nădejdea unei isbânzi care trebuie să vină. Mulți foarte mulți școlari ai Blajului au trecut munții hotărului în România vecină și frățescă, ducând și acolo apostolia națională a cărții și a sufletului românesc. Școlarii Blajului au sosit acolo în timpuri când frații noștri gemeau sub sugrumarea cărții grecești și erau aproape să se înădușe de minciunoasa dragoste a *Fanariului hrăpăreț*. Astfel Blajul a împrumutat din sufletul său românesc și fraților noștri mai mari, dându-le profesori și oameni de cultură națională.

În vremile noastre de desrobire de sub unguri, cel dintâiu *Consiliu național* și cea dintâi Legiune de ridicare a steagului treicolor a dat-o Blajul de strămoșeseă îndrumare!

Despre Blaj ar trebui să se scrie cărți întregi.

El este și astăzi tot așa ca în trecut: mic la vedere, cu zidiri sărace, cu uliști noroioase, însă plin de suflet, de școli și de cărți. El nu cunoaște îngâmfarea, nici mărirea deșerte nu caută. Astăzi, când visul său și al Neamului s'a împlinit, multe orașe îi iau pe dinainte, se întăresc și se îmbulzesc pe scara înaintării. Blajul nu le pizmăiește. El un singur gând are și astăzi:

Să fie și pe mai departe o *cetate a lumii și a simțirilor naționale*.

A. Melin.

Dela Sfintire

În ziua de Anul nou, Blajul și împreună cu dânsul întreagă Biserica românească unită au avut o mare și aleasă sărbătoare. Atunci a fost ridicat dela treapta preoției la cea a episcopiei noul Păstor al credincioșilor români uniți, înalt Preasfinția Sa *Părintele Dr. Vasile Suci*, ales și înălțat Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș. În acea zi a primit noul Mire cheile Catedralei și a fost postit să cuprindă Scaunul mitropolitan, la care a fost înălțat prin votul clerului, prin mila apostolică a Romei și prin voiața Maiestății Sale Regelui *Ferdinand* al României-mari.

Marea sărbătoare bisericăască a câștigat o strălucire fără seamăn prin împrejurarea, că a fost de față la sfintire însuși *Alteța Sa Prințul Carol*, ea trimis al Regelui, apoi ministrul *Ștefan C. Pop*, la numele Guvernului dela București și al dlui prim-ministru *Alexandru Vaida-Voevod*, pe care îl înlocuiește; marele țavățat al Neamului *Nicolae Iorga*, în numele Adunării Deputaților, al cărei președinte este.

Iar pe lângă dâșii nenumărați oaspeți înalți, miniștri, generali, deputați, senatori, prefecti, canonici, protopopi, preoți și laici nenumărați.

Alteța Sa Prințul a rostit cu acest prilej o foarte frumoasă și însuflețită cuvântare, aducând alese laude Blajului și Bisericii sale. (O dăm în fruntea gazetei). Iar Arhierii slujitori, clerul, poporul și toți oaspeții au postit prin cuvântătorii lor din ziua aceea multă sănătate Noului Mitropolit și i-au dorit viață îndelungată, ca păstorirea pe care o începe să fie spre binele Bisericii și mărirea Neamului românesc.

Multe și mari nădejdi se leagă de Noul Mitropolit, care prin viața sa de până aici s'a dovedit preot bun, cu frica lui Dumnezeu și,

mai presus de toate, români înflăcărat.

Îi adușem și noi cele mai calde închinăciuni noastre, postindu-i din toată inima:

Intru mulți ani Sfântului

Noul Mitropolit

Înalt P. Sfinția Sa *Părintele Dr. Vasile Suci*, s'a născut Copăcei, Tara Oitului, în Ianuar 1873, din părinți țărani. A făcut liceul (gimnaziu superior) în Blaj, trecând examenul de maturitate la 1892. În anul an a fost trimis la Roma la colegiul sf. *Atanasie*. Aici a înalta școală sumită „*Propaganda Fidei*”, care a dat poporului și bisericii românești un arhieriu și cărturari vestiți. I-a luat doctoratul în teologie și filozofie.

A fost preoțit tot la Roma în anul 1895.

Întors la Blaj, a fost dâșu vreme duhovnic la Seminarul teologic (școala de preoți) și catehet la Pedagogie.

În 1899 a fost numit profesor la Teologie și, în anul următor, prefect de studii în Seminar.

La gimnaziu propunea totdeauna aceeași vreme religia în clasele mai înalte.

Mai târziu a fost trecut la rector la Internatul „*Vasile*” de la Cluj, iar după moartea monicului *Augustin Bunea*, ales ales canonic de tânăra biserică biană.

După trecerea la celea veșnicie ai a Mitropolitului *Dr. Victor* și *há yi*, Capitlul *Bobian* i-a dat în mână căma Arhidiecezi, care a condus-o până astăzi, vicar capitular.

La alegerea de Mitropolit în 9 Maiu 1918, clerul alege să de dat celor mai multe voturi, propus la scaunul mitropolitan în locul întâi.

Guvernul unguresc, atunci, nu dorea nici decum vigurosul și întăritul român *Vasile Suci*. Dar președintele nostru și-a ridicat ou bărbătește peste voiața ungurească și arătat, că vicarul *Suci* e dorit multăminti și al neamului românesc.

Părintele Mitropolit Suci, în turburi din toamna trecută, pus în cea dintâi clipă în fruntea Consiliului Național și s'a dovedit totdeauna cel mai înflăcărat român.

Sfinția Sa este și un om de carte și de știință, cum nu se poate și de înaltă inimă. Cărțile sale groase îl fac cunoscut între învățații neamului.

Și ca să amintim o faptă mai a sa dintre celea mai frumoase, vom pomenim Orfelinatul din Blaj care este, așa cum se înflăcăra astăzi, roada sufletului și a inimii sale.

Pregătiri pentru Sfințire.

Când Blajul are vre-o sărbătoare totdeauna vine lume multă și aleasă. Căci numele românesc al Blajului a străbătut din vremi bătrâne în toate colțurile românismului. De aceea blăjenii, și în deosebi femeile române din Blaj, s'au dat si-lința și de data asta să nu fie mai prejos de cât cu alte primejuri. Astfel au împodobit mănăstirea cu cele mai frumoase covoare românești și cu cununi de brad și de iederă. Au pregătit apoi coruri frumoase de cântări sfinte, ca să poată preamări pe Dumnezeu după cum se cere la o atât de mare sărbătoare. Cetățenii Blajului au deschis cu drag ușile caselor lor, ca oaspeții să aibă unde se ocroti de răceala ierni și să se simtă bine în „cetatea culturii românești” de dincoace de Carpați, — vorba Alteței Sale Prințului Carol. Tinerimea, atât eciorii cât și fetele, au pregătit și au făcut în seara de sărbătoare un

Concert

de cântări din gură și din vioară (ceteri), jucând și o piesă națională. Concertul a fost foarte cercetat, încât sala cea mare a amuziului abia a putut să cuprindă mulțimea ascultătorilor. În concert a recitat o minunată cântare națională D-na Calomeri-mășescu, artistă a „Ligei Culturale”, care a venit împreună cu dl. Nicolae Iorga, făuritorul colindei. Și a cecit o lăutărie a Reginei Maria. Publicul răsplătit cu bogate aplauze și orchestra au fost conduse de harnicul profesor Heinz Mann, care dacă avea mai multă vreme de pregătire ar fi făcut minuni cu stăruința și priceperea sa. D-l Helmsmann a cântat de preot săsesc, dar multă dragoste și atragere pentru neamul nostru și cântările sale. La sfârșitul concertului a recitat un bun cuvânt de la Dumnezeu.

Oaspeții.

De Marți dimineața au venit să sosească oaspeții la Blaj. Cu cel dintâi tren au venit preasfințiii lor Episcopii: Preasfințitul Radu al Orăștii, Preasfințitul Valeriu Frenșu al Clujului și Dr. Iuliu Hossu al Sibului. Împreună cu Prea Sfințitul au venit canonici și diaconi din eparhiile sufragane ale Mitropoliei Blajului: Marți cu trenul de seara au venit de către Sibiu D-l Iorga, marele învățat și președinte al deputaților, împreună

cu Prea Stim. Sa soție, cu deputatul Vasile Cogălniceanu și d-na, și cu alți fruntași din vechiul Regat, între cari trimișii „Ligei culturale” și ai „Caselor Naționale”. Cu același tren a venit un iubit oaspe basarabean, tânărul deputat Buzduganu.

Președintele Adunării Deputaților a fost așteptat la gară de toți profesorii și parlamentarii Blajului, împreună cu public mult. A fost salutat de către Păr. Marcu, canonic și Senator, căruia d. Iorga i-a răspuns prin o foarte caldă și avântată cuvântare.

În aceeași zi a sosit de la Cluj d. Iuliu Maniu președintele Consiliului Dirigent, marele cetățean al Blajului.

În ziua de anul nou, spre dimineață a sosit d-l ministru Ștefan C. Pop de la București, împreună cu alți oaspeți înalți de către Brașov și Sibiu.

Biserica soră gr. or. a trimis doi asesori consistoriali la această aleasă sărbătoare a Bisericii unite, pe dnii Dr. A. Crăciunescu și Lazar Triteanu.

Sesirea Prințului Carol.

În ziua Sfințirii, pe la ora 9 câteva bubuituri de treasc dau de știre, că a sosit în gara Blaj treaul princiar. În fața gării așteaptă toți miniștrii și generalii, deputații și senatorii, prefecții de județe și alți oaspeți aleși. O companie de onoare cu steagul, dă cinstea ostășască. Trenul sosește în strigătele de urale, iar Prințul coboară vioi și vesel. Dă mâna cu miniștrii și cu generalii, cu oaspeții pe care îi cunoaște, apoi urcând în automobil se îndreaptă spre Catedrală. Clopotele celea mari și treascurile fac adevărat alai de prinț.

Cine a mai fost la Sfințire.

Afară de oaspeții înalți pomeniți mai sus, am putut să însemnăm pe următorii onorațiori: Dr. Valeriu Braniște, ministru, Dr. Emil Hătegan, ministru, Dr. Romul Boilă, ministru, Penescu, ministrul României la Roma, General Boeriu, Gener. Dănilă Pap cu D-na, Gener. Florian cu D-na; Prefecții Ioan Pop (Alba-Inferioară), Dr. Marcian Călușiu (Târnava Mică), Ioan Vescan (Murdăș Turda), Simion Tămaș (Cojocna), Perușiu (Cluj); Augustin Paul, secretar general (București), Colonel Manolescu (București), Colonel Bordan (Brașov); Deputații Dr. Alex. Dobrescu (Brașov), Dr. Sever Dan (București), Dr. Ion Giurgiu (Cluj), Dr. Bilașcu (Cluj), Dr. Ion Bian (Hususău); Dr. An-

ton Gabor trimisul arhiepiscopului din Iași. Dr. Holom (Ibașfalău). Protopopii Ioan Bălan, Boeriu, Dr. Nic. Brânșeu, Teofil Hossu, Dr. Elie Dăianu, Simu, Ibașfalău și Simu, Sebeș, Al. Târnavean (Poșăceana). Apoi Preotul Popescu din București. Și alți o mulțime de preoți de aproape și de departe, pe cari nu am putut să-i însemnăm. Dintre gazetele românești au avut trimiși la sfințire: „Patria” (Ion Agărbiceanu), „Drapelul” (Dr. Nic. Brânșeu), „Dacia” (București) și altele. A fost și un gazetar englez Mc. Kämmer.

Satele din jur au venit cu steaguri și cu table, în haine de sărbătoare.

Slujba sfințirii.

La altar au slujit cei trei arhieriei din mâinile cărora noul Mitropolit avea să primească darul episcopiei, șase protopopi și șase canonici.

Larga mănăstire era plinăplinută. Pe partea dreaptă, lângă iconostas, în scaunul cel mai de cinste era Prințul Carol. În același rând, generali și ofițeri înalți. De cealaltă parte miniștrii, prefecții și prefecți. Chiar în colțul stranei, în frunte, spre altar, mama Noului Mitropolit, țărâna blândă și credincioasă de pe Olt, căreia îi curgeau lacrimi de fericire, că a învrednicit-o Dumnezeu să-și vadă fiul purtând toiag de Mitropolit...

Încă înainte de ce s'ar fi început Sf. liturghie de Anul nou, alesul a fost adus înaintea celor trei arhieriei cari ședeau în naia bisericii, dintre cari cel mai bătrân a întrebat:

— Ce ai venit aici a cere dela noi?

Alesul răspunde:

— Eu, Vasile, cu mila lui Dumnezeu ales al Preasfințitului arhidieceze de Alba-Iulia și Făgăraș, să mă hirotonesc prin mâinile Tale.

După aceasta s'au cetit toate scrisorile de înțărare dela Roma și dela București, apoi, începându-se liturghia, a purces toată preoțimea în altar, unde prin punerea mâinilor și prin rugăciuni nou alesul primește darul arhieriei. Se împart lumini și naia mănăstirii se umple de străluciri pâlăitoare.

Înainte de cetirea evangheliei noul hirotonit se arată mai întâi în ușa altarului, îmbrăcat în toate ornatele cu toiagul în mână și dă cea dintâi binecuvântare de arhipăstor. Iar cântăreții și poporul răspund:

— Întru mulți ani Stăpâne!

Cuvântările.

După sfârșitul slujbei dumnezeiești, nou hirotonitul arhieriu urcă tetrapodul din mijlocul catedralei și mai întâi se îndreaptă spre Alteța Sa Regală Prințul Carol, fiind această cuvântare:

Cuvântul noului Mitropolit către Prințul Moștenitor.

Alteța Voastră Regală!

Se apropie anul de când pentru întâia dată se vărsară pe strădele Blajului adevărate lacrimi de bucurie.

Poporul nostru românesc de pe aceste plaiuri, avea un fel de vis neimplinit, copil și el al suferinței, de al cărui dor ni-au fost murli și moșii și părinții: să albă un rege, care să-i cunoască dragostea și să i-o recunoască.

A trebuit să așteptăm veacuri, Alteța Voastră Regală, până ni-s'a izbândit visul. Ni-ați fost adus solia, că angusta noastră casă domnitoare cunoaște meritele Blajului și le apreciază.

A sosit apoi marea zi a Blajului, cea mai măreață din zilele lui de bucurie. Gloriosul nostru Rege Ferdinand, întemeietorul României întregite, cu adorata noastră Regină, Maria, s'au coborât de pe înălțimea tronului, ca prin augusta-le prezență, mângâiere să ne aducă pentru suferințele îndurate și tărîe să ne dea în munca, ce ne așteaptă. Au plâns bătrânii și din neam în neam vor povesti tinerii de regescul dar.

Și astăzi, când iarăși văd pe Alteța Voastră Regală, strălucitul viăstar al augustei case domnitoare române, trimis în mijlocul nostru de gloriosul Rege al tuturor Românilor, inima noastră și a întregii Biserici românești unite, se umple de o nespusă bucurie.

Noi nu eram dedați, ca la serbările noastre bisericesti să ne bucurăm de ființa de față, nu zic a unui Clironom, trimis de un Domnitor, ce nu puteam visa, dar nici baremi de prezența unui ministru.

Bucură-te deci Biserica românească unită și veselește-te și tu popor român unit, că ceceace ochii tăi n'au văzut, ceceace urechile tale n'au auzit și ce la inima ta n'a pătruns, iată s'a împlinit: Moștenitorul Tronului românesc, și-a făcut neașteptata cinste și a venit să ia parte la serbările tale religioase în numele celui dintâi Rege glorieos al tuturor Românilor și al augustei familii domnitoare.

Spune-ți, rugămu-Vă, Alteța Voastră Regală, spuneți glorieosului nostru Rege, să Mitro-

Cum stă lumea și țara.

— Răvașul săptămânii. —

Prim-ministrul nostru la Paris.

— Luni înainte de Anul nou d-l Vaida Voevod a plecat la Paris. — Ce-a spus înainte de plecare. — Ministerelor lucrează din greu. — Se vor pune dări pe câștigurile nemăsurate din timpul războiului. — Țăranii vor câștiga pământ la primăvară. — La Paris a plecat ea să apere drepturile noastre la făcerea păcii cu Țara ungurească. —

D. Dr. Alexandru Vaida Voevod a plecat după sărbători la Paris și înainte de plecare a primit la sine pe un gazetar, cărui a binevoit să-i spună lucruri de mare însemnătate.

D-l Vaida e de credința că stările grele din România mare se vor îmbunătăți în curând. Guvernul cel de-acum e hotărât să lucreze și să apuce de lucru cu tot dinadinsul. Toți miniștrii pregătesc legi, cari vor fi dezbătute îndată-ce Corpurile legislative se vor întoarce depe sărbători la București.

Cel dintâi gând al guvernului e să facă rost de bani pe seama țării. România a avut cheltăieli foarte mari cu războiul și visteria statului a rămas goală. Această visterie se va umplea iarăși cu dările, pe cari vor trebui să le plătească cei cari s'au îmbogățit cu ușorul în război. Apoi peste tot dările se vor măsura pe viitor după avere și câștig. Cine are mult va plăti mult, iar sărăcimea numai după puterile ei.

Țara va trebui să facă și un împrumut mai mare, fiindcă are lipsă de bani mulți spre a putea șterge stricăciunile războiului.

— *Derim* — a spus apoi d. Vaida, ca la primăvară țărânii să poată fi stăpân deplin pe pământul împărțit. Ceeace i se cuvine să fie într'adevăr a lui, nu numai de formă. Tot ceeace se va face în această privință, vor griji să se facă cât mai curând și mai cu dreptate.

Ministrul de război va face o lege, care să asigure traiul văduvelor și orfanilor de război.

Ministrul cel peste trenuri, a luat în mână treaba cu căile ferate și lucrează cu zor, ca să îmbunătățească stările de astăzi.

Guvernul de astăzi e atât de tare cât trebuie ca să poată duce la izbândă lucrările de întărire a stărilor din înăuntru. El e hotărât să nu se miște de la locul său până nu-și va fi împlinit chemarea.

La Paris d-l Vaida se duce ca să întărească legăturile noastre cu aliații și să priveghese ca drepturile noastre să fie ținute în seamă. Se apropie acum contactarea păcii cu Țara ungurească și d-l Vaida vrea să fie însuși de față la creșterea ei. Să aibă cine sta în față acolo cu Apponyi și cu ceilalți trimiși ai Ungurilor.

Dl prim-ministru Vaida va rămânea la Paris două săptămâni.

Ungurii se svârcoiesc. N'au pace de loc împintenații noștri asupra izeri. Iar s'au apucat de »isprăvi«, amenință, din pinteți și ridică pumni amenințători spre Ardeal.

De pumni lor nu mai avem frică acum. Și le dăm peste urechi, de câteori se »răcăduiesc« prea tare.

Acum de curând au trimis peste granițele noastre oșteri de-ai lor, pe sobt ascuns firește, cari au început să facă găzdi ungurești, cari să sark odată asupra noastră. Iasă oșterea și poliția românească nu dorm, ei sunt cu ochii la patru. Și au prins vre-o câtevazeci de comandanți de acceția. Ei zac la răcoare bună.

Horti...

Iată un nume, pe care, de-o vreme încoace, îl auzim tot mai des. Il pomenesc gazetele, dar îl șoptesc în deosebi unii dintre ungurii noștri c'o nădejde nebună. Parcă îi vezi cum se uită spre apus de soare și chiamă cu glas tremurător:

— Hei Horty, Horty, ghete mări! (Ei, Horti, Horti vin'odată!) Acest Horti este comandantul oștilor ungurești din Budapesta părăsită de noi. Și până când se ținea pe la Pojon și noi eram pe malurile Dunării ungurești, era blând ca mielul.

Iasă după ce s'a văzut în Pesta, departe de baionetele dorobanților noștri, a răsărit volnicșia într'ânsul și acum ridică pumnul spre Ardeal și amenință:

— La primăvară, la primăvară!

Adecă ar urma, ca la primăvară să-și îndrepte paripa spre Tisa, ca să facă iarăș țară ungurească din Ardeal.

Cam asta ar vrea-o dumnealui. Și cam această nădejde o trag și ungurii noștri: De-o spun, de n'o spun...

Dar să vedem ce poate Horty? Și ce va putea la primăvară?

Lucru mare nu prea poate și nici nu va putea. Maghiaria, un petec de țară câtă a mai rămas, e în gura foamei și a lipsurilor de tot felul, c'a ras-o cum se cade, celalalt viteaz al ungurilor, Kun Béla. Ungurii n'au ce mânca acum și cu atât mai puțin vor avea la primăvară. Deci nu le va arde lor de vint încoace, decât doar după vre-o coajă de mălai la graniță, cu banii în mână...

S'au chiar de le-ar arde, Horthy nu are arme decât pentru puțină oaste, câte le-au lăsat dorobanții noștri pentru paza ordinii. Și dacă ar avea, n'are oaste ascultătoare, că mai mult ca jumătate din cătanele lui sunt bolșevici, cari nu se supun și nu ascultă de comandă.

Prin urmare cu cine să vie Horthy la primăvară?

Și de-ar veni? Păi, n'a venit și Kun Béla cu o grămadă de divizii turbate, tot pentru Ardeal? Și a pierdut Budapesta, dimpreună cu multe capete înfurnurate de nădejdi nebune.

Nici chiar Horti însuși nu se gândește în adins la un atac împotriva noastră. Că nu-l slujesc curelele.

Ci altceva face Horti. Cu fumurile lui aprinde mințile ungurilor de pe la noi și-i face să nu-și vadă de treabă, ci să aștepte „de-a frunza'n buză“, oștile din lună ale lui Horti. Și mai face ceva: trimite încoace sămânță rea de oament din moștenirea lui Kuhn, cari să ne aprindă casa noastră. Apoi după foc să vie Horti!

Dar aici noi nu ne hrănim cu mere pădurețe, ca să nu ghicim tertipurile lui.

De lupta pe față nu ne temem, că am mai bătut noi divizii ungurești.

De tăciunarii lui Horti, cari s'ar furișa printre noi să ne îmbete cu apă rece, să luăm seama! Să-i dăm pe mâna poliției.

Șatunul Horti va fi tot departe...

Vălvătaie în Bulgaria

— Știrile spun, că bulgarii se omorâ, ei între ei. — Zice că, s'ar fi găsit și acolo nebuni, cari să aprindă Bulgaria. — Dar se pare, că iac și ei, cu Ungurii, numai „bolșevism“ de paradă, ca luând foc și casele vecinilor să poată ei posesii în tulburare. —

De câteva săptămâni a tznat paostea în Bulgaria. Volnicșii prietini ai Nemților și ai Ungurilor nu s'au putut mângâia nici de cum, că războiul cel mare a ieșit atât de prost pe seama lor. Ei se așteptau să pună mâna pe întreg Răsăritul Europei, dar mai ales să fie ei siguri stăpâni peste Balcani. Și granița lor să bată peste Serbia și România, drept în granița Ungarici.

Socoteala lor îngânfată nu s'a potrivit însă cu sfeteala dela armă. În marele război al popoarelor, Bulgarii s'au dovedit a fi mai slab și ei au trebuit să se dea bătăuși cel dintâi.

Firește, după ce au fost bătăuși și după ce chiar Germanii, oștii lor stăpân au luat-o nespălată, Bulgar au trebuit să-și pună boturile pe labe și să se tânguiască de marea prostie și

care au făcut-o, când au trecut pe partea Nemților.

Ei însă nu s'au oprit numai la tânguială, ci au trecut îndată după înfrângerea sfadă și ciorovăială. Au început să caute pe vinovați, adică pe cei, cari i-au tras câtră Nemți și cari i-au dus astfel câtră prăpastie. Au prins a duce la judecată pe miniștri și pe generali și a se învinui unii pe alții, tot ponegrindu-se și spălându-se.

Iar din această sbuciumare s'au pomenit desodată la revoluție. Au dat a se sugruma și a se vânzoli, drept ca comuniștii din Rusia. Și-au pierdut socoteala cea bună și lunecă acum tot mai spre fund.

Nu mai au trenuri, nu mai au poște, nici armată. Nu mai e nici o rânduială prin Bulgaria. Bătăia lui Dussnezou.

Sofia, capitala Bulgariei, e capriasă de armata franceză, care a reușit să facă un pic de rânduială în acel oraș. Însă prin largul țării nebunia e la culme. O harababură, de să zici: ferește Doamne și pe cel mai dușman!

Știrile despre tulburările din Bulgaria vin numai așa de pe la granițele ei, că posta cu Sofia s'a întrerupt. Chiar anumit cum o fi pe acolo, amaru lor va ști. Oamenii cu cumpăcală politică spun însă, că în dosul acelor tulburări se ascunde o politică viclăană, soată eu a ungarilor. Bulgarii s'ar fi făcut adică bolșevici, ca să poată pune foc vecinilor și apoi să apuce ei deasupra, ridicând Bulgaria acolo, unde voiau s'o ducă cu ajutorul Nemților. În deosebi se uită chiorș la România cea mărită prin unire. Și se gândesc: de-o fi cu câștig nebunia eu atât mai bine. De nu, mai rău nu pot să ajungă.

Noi însă nu vom fi bulgari, să cădem, în prăpastia lor. Noi știm, că țaria noastră împotriva dușmanilor noștri, zace în buna înțelegere dintre noi și în buna rânduială din launtru.

O primejdioasă boală a pădurilor.

Ministrul pentru trebile plugăriei în ocărmanirea dela București, dl Ion Mihalache, a cerut de curând în adunarea Deputaților să poată folosi șase milioane de Lei din banii țării pentru apărarea pădurilor de-o boală nouă, foarte primejdioasă, care amenință să stărpească toți copacii codrilor în cari se cuibărește.

Mulți dintre deputați, luând parte la lucrările comisiilor în cari se pertractează legile înainte de votare, stau o clipă uimiți în fața acestei coreri. Și par'că se întrebau: ce minune de boală să fie atât de cumplită, încât trebuie făcută o lege anume pentru stărpirea ei? Și încă cu o sumă așa de grozavă...

S'au găsit însă între deputați și oameni pricepători în ale pădurilor, cari au spus următoarele:

— În foarte multe dintre pădurile vechiului regat s'au ivit nește gândaci mărunți, necunoscuți până acuma, cari își fac cărări și cuiburi pe sub coaja arborilor, unde se îmulțesc cu miile și cu zecile de mii, se statornicesc acolo și sug toată reneala lemnului, încât acesta, ne mai putându-se hrăni, se uscă și pier. Acești gândaci trec dela copac la copac, până cuprind o pădure întreagă și o pustiesc în vreme scurtă.

Asemenea pustiri s'au și văzut multe până acuma, încât ministrul Mihalache s'a simțit îndemnat să coară sprijinul bănesc al țării întregi, pentru opăcirea acestei boli cumplite.

Iar ministrul nu cere numai bani, ci a făcut să se voteze și o lege de stărpire a răului.

Acești gândaci până acuma nu au alt leac, decât să se facă câte-o tăietură între arborii cei bolnăvi și cei sănătoși, ca să fie o cale largă între delnițele eu boală și între pădurea sănătoasă. În felul acesta gândacii cei răi nu trec mai departe și

pădurea despărțită scapă de boală. Se înțelege că lucrul acesta cere mult lucru și multă cheltuielă, dar nu-i alt modru de seăpare.

Legea ministrului Mihalache spune, că Statul va apăra mai întâi pădurile sale, apoi ale acelor proprietari de pădure cari nu pot sau au vreau să-o facă. În cazul din urmă proprietarii pădurilor vor trebui să despăguibescă Statul de cheltuielile făcute.

Facem băgători de seamă pe cetitorii noștri asupra acestei boli a pădurilor și li îndemnăm să fie cu grijă la ivirea ei și pe la noi. Iar decumva s'ar arată, să se apuce din bună vreme de înecunjurarea cu tăieturi potrivite a delnițelor bolnăve. Dealtminteri legea votată se va vesti cât de curând.

Bolșevicii ruși scribură de frig.

În cea mai mare parte a Rusiei iernile sunt foarte grele și lungi. Acolo iarna ține câte cinci luni de zile și mai bine. Iar de gerul cel mare creapă într'adevăr lemnaele, vorbă din bătrâni care se potrivea și pe la noi cândva.

Acum, în iarna asta, a dat pacoste mare peste menoro-cita de Rusia. Pe lângă celelalte multe, cari o pasc de-atâta vreme...

Nu sunt lemne de foc, nici cărbuni, nici măcer o-grinji ori paie. Că bolșevicii au stricat toate resturile din țară, au tot făcut la politică și la revoluții toată vara, iar de lemne nu s'a gândit nimeni. Ori chiar dacă s'ar fi gândit cineva, nu putea de răul bolșevicilor, cari băgau groaza în oameni și nu-i lăsa să-și vadă de năcazuri.

Iar acum, când le înghiază oamenilor răsunarea de gerul cel mare, s'au desmetecit și bolșevicii, dărdăie de frig și strigă în lumea mare, că se potopesc de răceală...

Lemne tăiate nu sunt, cară nu, trenuri nu, lucrători ca'n palmă, că au fost ză-

hăiti de multele revoluții bolșevicilor.

Dar gerul nu știe de glumă.

Și mor oamenii de frig, și bolșevici și nebolșevici, fără alegere.

De cei dintâi n'ar fi pagubă, dar păcat de bieții oameni pașnici, cari mor pentru nebunia unora.

VERSURI

din războiul nostru.

— Legiona din Blaj — Podul dela Mihalt — Prinderea Săcilor la Săncel — Luptele dela Tisa. —

Pe-am peana pe hârtie
Și 'ncepu și eu a scrie:
Câte 'n lume am pășit
Din sat de când am pornit.
Încă de tinar băiat
Ungurii m'au asenat
Și'n bătăie m'au plecat.
Mă luptam și nu prea bine,
Că nu știam pentru cine...
Dară 'n luptă tot am stat
Doi ani întregi, ne 'necat...
Apoi, soție de scumpie,
Vai de capul ei Nemșie,
Omenia șo mănecă
Oștile i s'au stricat
Țara i-s'a tulburat...
Strigă domni dela Blaj:
— Frați Români, acești curaj
Floricele de pe coastă:
Acum vine vremea noastră!
Steagul să ni-l ridicăm
De unguiri să ne scăpăm!
— Magheran de pe cărare,
Acasă n'am avut stare...
Joc și fete am lăsat,
La Blaj m'am înștiinșat
Și 'n legiune n'am băgat,
Eu, feciorul tălă-meu,
Cu Tioșel, prietinel meu.
Pentru lege, pentru neam,
Vieșă bucuros ne-o dam!

La podul Mihaltului
Stă oastea unguinului
Și se gâță,
Să ne bată
Să ne mai robească odată!
Fodu bine l'am pășit
Și pe unguiri i-am primit
Cu flori de oșel calit,
Până frații ne-au venit,
Vânătorii și tunarii,
Fug de se spelesc magheronii!

Peana dalbă de colie,
În Săncel la boclărie
Săvii-s pe drum să vie...
Las' să vie
Și să știe
Că pe-aice-i România!
Iată i-am încunjurat,
De arme i-am uzurat,
În luptă i-am băgat...
Ne-a căcut în mâni magheronii
Să ne răsunăm amoral
— Ungure cu oasă groasă,

Ce cauți la noi acasă?
— De tine nu ne mai pasă!

Si mult tare n'am mai stat,
Că la oaste ne-au chemat
Și spre Tisa am plecat,
Cu mult dor și cu oftat...
Nu de frică de alean
Că-s român și frică n'am,
Dar chiar inima mă doare
De fete din șesătoare,
De fetele de pe sate,
Că rămân nemăritate.
Că chiar și la noi în sat
Multe tare-an lăcrămat...
Timerele
Frumușele
Cu drag să te uiți la ele!
Dar un pic or așteptă
Până din lupt'om scăpa
Și toate s'er mărită...

Frunză verde lemn de vie,
Iată pun tot pe hârtie,
Eo să știți și dumneavoastră,
Auzind de vestea noastră,
De venicii din Ardeal
Cum fac pradă prin dușman!
Zi de vară pe la unu
A'nceput să urle tunu...
Iară sera pe 'nserat
Ungurii naval'au dat,
Peste Tisa au trecut,
Bătăia s'a început.
La Senteș am finut foc
Două zile într'un loc.
Foc din stânga n'ncetat!
Ce să vezi: ne-o 'ncunjurat...
De bluze ne-am desbrăcat,
De povară ne-am scăpat;
Desbrăcați și'n capul gol
Faceam prin unguri ocol!
Și de mâneci sufucași
Ne băteam mânăfrucași!
Chiar pe-o margine de drum
Băgam cartușele'n tun...
Grân-i copt de săcerat
Noi tunam n'ncetat,
Și nimie nu ne-am gândit
Făr în Tisa i-am svârțit!
Cari din Tisa au ieșit
Mai mult nici nu s'au oprit,
Până 'n Pesta au fugit!
Tunu tare se 'ncălzea
Și meren îi alungă
Eu udând țeava meren
K dam cartușe din greu.
Și tunam și mă gândeam:
— Mi-a căzut în mâni maghiarul
Să-mi răsbuc acum amarul.
Ungure cu ceață groasă
Ce cauți la noi acasă?
De tine mie nu-mi pasă!
Că-s român și-s ardelean
Și de tine teamă n'am!
Până capul sus mi-o stă
La cinc' unguri nu m'oi da!
Mă făcut maica pe lună
Să nu las arma din mână
Să fu bine înarmat
Și spre unguri îndrumat,
Cu armele zingănind,
Și către Pesta mergând,
Să-l găsim pe Bela Kuu
Și să-i dăm mălai de drum
Că are să drumărească
Până 'n țara iudească!...

S'am ieșit luringători
C'am fost aprigi luptători!
Tot-deauna lupt cu drag
Pentru mândrul nostru steag!
Și tot ungaru să știe
Că peicea-i România.
Tine Doamne eu-a ta mână
Coroana noastră română!
Doamne dă să se lătească
Scumpa lege românească

Frunză verde de mărar
Sunt culesc de-un căprar,
Din regimentul de tunari!
Firică de odoleană:
Ordanu Ignat îl cheamă.
Ș'o frunzută de pe spinc,
Cu sergent Teofil Vasilo.
Frunză verde lemn frumos
Din Căpâna cea de jos
Foaie verde de urzică
Județul Vârnavă mică.

Dragostea față de casa orfanilor din Blaj.

Ți-e mai mare dragul să-
vezi pe orfanii noștri cum
marg zilnic la șire lungi la
școala, eum vin acasă tot în
șir, cum cântă, de răsună
piața Blajului, și cât de bine
se simțes în aceste case
primiteare. Și cum li vedem
zilnic, ne uităm parecă de
năcazul lor, și nu ne aducem
aminte, că aproape toți, cei
250 de orfani, sunt lipsiți de
tată și de mamă, iar unii
dintre ei aici nu și-au cu-
noscut părinții niciodată.

De aceea ne cade atât de
bine, când auzim, că unii
sau alții dintre oamenii mi-
loși își aduc aminte de a-
cești copii nevoințași și li
ajută cu una ori cu alta.

Astfel a făcut dl Victor
Muntean, directorul însoțirii
»Plugarule din Blaj. Impăr-
țind adică zahăr satelor din
jurul Blajului i-a venit în
minte, că oare n'ar putea
să-i ajutare și pe bieții or-
fani cu ceva. A spus deci
primarilor din comuna
Invecinate, să să le spună
sătenilor, să dea fiecare
om, care capătă zahăr,
cel puțin un ou pe
seama orfanilor. Primarii
s'au lăsat și singurătatea
Țapu a dat orfanilor nu mai
puțin de 120 de ouă. Când
te gândești, cât de puțină
jertfă e un ou, și eu foarte
acestea cât bine poți face
cu el, pentru că »picurii cu
strop de strop fac al mî-
rilor petoșe, trebuie să re-

cunoaștem, că prin astfel de
dării facem mult bine orfa-
nilor noștri, oari în schimb
se roagă n'ncetat pentru
sufletele binefăcătorilor.

Dacă fiecare om s'ar gândi
ca domnul Muntean și fie-
care sat ar jertfi cel puțin
cât comuna Țapu, în doi-
trei ani orfanii din Blaj ar
avea o casă a lor, și nu ar
trebui să fie găzduți, ca
astăzi, la 4—5 case.

A doua faptă bună, pe
care trebuie s'o încreștăm la
acest loc, este aceea a so-
cietății vândătorilor din Blaj.

Cine ar fi gândit, ca vâ-
nătorii cei veseli să-și aducă
aminte la petrecerile lor și
de orfanii de războiu? Și au
făcut-o. Au adunat într'o
singură zi nu mai puțin de
300 cor. Iată numele acestor
vrednici vânători, între cari
sunt și câțiva străini: Iuliu
Henrich 50 cor., Eugen Ni-
cola 50 cor., Ștefan Dragoș
50 cor., Dézsi Miklós 50
cor., Iosif Schiller 50 cor. și
Valer Ioan 50 cor.

Santem foarte fericiți când
în vremurile acestea de lipsă
de dragoste creștinească
putem încreșta aceste fapte
creștinești, vestindu-le și ci-
titorilor noștri, cari, nu ne
îndoim, că și ei sunt gata
să jertfească ori când cătuș
de puțin pentru orfanii de
războiu.

**Bolșevicii ruși spre
Odesa** Rușii își fac de cap
la toată rânduiala. Când
ajung deasupra cei cari s'au
săturat de bolșevici, când
cei cari nu vreau să se lăpade
de ei. Unii ar vrea să scape
de tulburarea războiului sta-
tornic, altora le place pes-
cairea în tulburare. Și în căie-
rarea ține lanț.

De curând pare, că bol-
șevicii sunt deasupra. Acești
din armă se apropie iarăși
de Odesa, din care au fost
alungați odată.

Locuitorii paciniei fug din
calea lor, ca din calea
ciumei. Și cor dela guvernul
român să le îngăduie să se
așeze la Basarabia sub scutul
armatei noastre, până va
trece iarăși furtuna. Că doar
s'or desmetecă vreadată și

bolșevicii ăia și se vor sătura
și ei de atâta prolet de
bătaie.

Guvernul nostru a primit
pe cei nenorociți și a pus
pasă tare la Nistru în calea
bolșevicilor.

ȘTIRI.

— **Cătră ocitorii noștri.**
Fiind Tipografia noastră cu-
prinsă în săptămâna trecută cu
tipărituri pentru sfințire și cu
calendarul, acest număr al ga-
zetei noastre îl scoatem cu
datul de Luni 19 Ianuar (Bo-
tezul Domnului). Cel mai a-
propriet număr va ieși Joi, 22 Ia-
nuar.

— **Familia Regală a pe-
trecent Crăciunul în Bi-
strița.** Alteța Sa Principele
Carol este comandantul unui
regiment de vânători staționat
în Bistrița. Prințul eră mai de
multă vreme în fruntea regimen-
tului său din acel oraș. Apro-
piindu-se sărbătorile Crăciunului,
iubitorii săi Părinți, Majestatele
Lor Regele-tată și Regina-mamă,
dimpună cu Altețele Lor Prin-
țesele Elisabeta și Ileana, au
venit la Bistrița să-i facă Prin-
țului Moștenitor o surprindere
și un Crăciun fericit. Astfel
înălții oaspeți au sosit în Bistrița
Marți la 6 Ianuar și au petrecut
acole până Joi în ziua întâi de
Crăciun. După sesire au cercetat
mai întâi spitalele din oraș, apoi
au sărbătorit Ajunul în mijlocul
ocitorilor, luând masa împreună
cu dâșii.

— **Petrecerea Meseriași-
lor din Blaj.** Tinerii meseriași
și comercianți români din Blaj
au făcut a doua zi de Crăciun o
frumoasă petrecere cu joc. În
fruntea petrecerii a fost un co-
mitet de onoare, alcătuit din
patroni. În pauză o ceată de 15
voinici dintre meseriași, îmbră-
cați în port național, au jucat
»Călușercul« și »Bătuta«. Iată nu-
mele bravilor călușeri: Iosif
Ianza vâlav; Petru Berar, Ioan
Scridon, Ioan Breda, Nicolae
Mihu, Aurel Ivanovici, Rubin
Barbăntian, Ilie Stroia, Ioan Den-
ghelovici, Alex. Păcurariu, Ioan
Pop, Ilie Vintilă, Ioan Bișto,
Ioan Irimic, Iustin Moldovan și
George Pușoaș. Cele două jo-
cări naționale au fost jucate cu
multă inimă și au plăcut foarte
mult. Din banii de lătrare la
petrecere s'a adunat un venit
curat foarte frumos, care a fost
vârșat în fondul Societății Mes-
eriașilor și Comercianților.

— **Dnti Vaida și Iorga în Bistrița.** În 4 și 5 Ianuarie dl ministru prezident Alexandru Vaida-Voevod și prezidențial casei deputaților, dl Nicolae Iorga, au petrecut în orașul Bistrița, unde se află și moștenitorul nostru de tron, Alteța Sa Regală, principele Carol. Dl Vaida a vizitat între cei dinți pe foatul său daseal, pe directorul pensionat al gimnaziului sășesc din Bistrița, iară dl Iorga a căutat după hârtii vechi, de cari sunt multe la bibliotecile sașilor. La masă au vorbit amândoi și au lădat hârnicia sașilor asigurându-i că-n România mare le va merge mult mai bine ca-n fosta Ungarie.

— **Invățătorii sașilor din Ardeal au făcut grevă,** dupăcum cetim în foile sășesti. Cauza este plățile mici pe cari le capătă acești harnici lucrători. Ei au hotărât, că până atunci nu vor merge la școală, până când nu li-se va face rost de o plată cel puțin cinstită. Insuș vlădicul sașilor și consistorul sășesc din Sibiu sunt de partea învățătorilor și prin circularele date recunosc, că învățătorii sunt mai rău plățiți ca servitorii și că săgărca poporului sășesc este fără margini.

Greva învățătorilor sași a avut urmarea, că aproape toate comunele sășesti au făgăduit arcaarea plăților învățătoresți. Dar învățătorii nu vreau să meargă la școală până nu li-se asigură tuturoara o plată cinstită.

— **Banii primejdioși.** Toată lumea știe, că banul e ochiul dracului, nu știe însă că banul poate fi și pricinuitor de foarte multe boale. Un doctor, care bagseamă n'avea de lucru, a făcut socoata, câți microbi (germenii boalelor) sunt pe bani. Ci-că hârtia de 1 leu are peste un milion și jumătate de microbi. Cea de 5 lei ea la 2 milioane, cea de 20 lei vre-o 3—4 milioane de microbi.

De aceea e bine, ca dupăce umblă cu bani să ne spălăm pe mână, au cumva microbii aceștia să ajungă în gură și să pricinuiască tot felul de boale.

— **Miletonia Danesilor.** Am amintit și noi ce mari lipsuri sunt în fosta cetate a împăratului, în Viena, și cum mai eu seamă copiii mor de foame. Danemarca, o țară, care laolaltă n'are mai mulți locuitori ca Viena singură, a primit 1200 de copii vienezii și mai așteaptă alți 500, pe cari li va susține 3 luni de zile, și apoi li va schimba cu alții.

Iată cum știm Danesii să ște lucrările celor năcăjiți.

— **Elefanți mântuind viața oamenilor.** În India, țara elefanților, s'a revărsat un rău și a loacat oate tatregi de

oameni. Locuitorii s'au urcat pe case și prin copaci, așteptând mântuirea.

Unui om cu seaua la judecată i-a plesnit prin minte să aducă elefanți, cari îmblânși aduc mari foloase oamenilor.

Aceste animale miloase au intrat în apă până la pânțele și se duseră să culeagă pe nenorociții cari strigau ajutor. Și elefanții i-au mântuit pe toți.

— **Dela căile ferate.** Pensionarii sau trasații pensionarilor cari au fost în slujba căilor ferate ungurești (M. A. V.), la luarea pensiei lor pe luna Ianuarie vor trebui să depună jurământul de credință Maiestății Sale Regelui Ferdinand I. Cei cari nu vor vrea să facă acest jurământ, nu vor mai primi nici o penzie dela Statul român.

— **Ungurii s'au pus pe spânzurate.** Guvernul ungurese dela Budapesta, de când a pus iarăși mâna pe arme, s'a apucat să judece și să pedepsească pe cari au făcut răsccoală bolșevistă. Dintre aceștia li judecă la moarte și li spânzură în deosebi pe așa numiții »teroriști«, adică cei cari în sălbătăcia lor au făcut mai multe omoruri și grozăvenii. Astfel, de curând au spânzurat într'o singură zi nu mai puțin decât nouă inși.

— **Gheorghe Bot.** Tipografia din Blaj a pierdut în scurtă vreme pe al doilea stălp dintre vrednicii săi muncitoriciu mâna și cu inima. Nici nu s'a lacheiat bine țărâna pe mormântul moșului Augustin Colter și, iată, vechea tiparniță a Blajului jlește acuma pe Gheorghe Bot, conducătorul mașinilor ei, mort a doua zi de Crăciun, după o scurtă, dar neiertătoare boală. Răposatul s'a născut în Aiud și învățând meșteșugul tiparului s'a pus în slujba tipografiei din Blaj, căreia li conducea mașinile de-un lung șir de ani. A fost om de inimă, cu foarte multă tragere cătră meseria sa, pentru care avea multă pricepere și istețime. Eră român înflăcărat; gazeta »Unirea« a tipărit-o mai de multeori în colorii naționale românești. Mult s'a străduț și împrejurul gazetei noastre, căreia dănsul i-a întocmit capul de titlu. Avea și îndemânări de scriitor. »Unirea Poporului« a tipărit două lucrări de ale sale la foșă. A murit la vârsta de 45 de ani, lăsând în urma sa patru orfani și o soție nemângăiată. A fost îngropat a patruzeci de Crăciun, su pompă aleasă. La mormânt l-au petrecut toți meseriașii și comercianții din Blaj cu steagurile lor, redactorii foier »Unirea«, »Unirea Poporului« și »Cultura Creștină«; prieteni și cunoșcuți mulți. Fieci țărâna ușoară!

A ieșit dela tipar:

CALENDARUL

DELA BLAJ,

pe anul 1920.

Intocmit de »Unirea Poporului«.

Calendarul cuprinde:

Sărbătorile naționale și ale Familiei Regale. Sărbătorile bisericesti și alte zile schimbătoare. Prorociri despre umblarea veacului, după calendarul pe 100 de ani. Cele douăsprezece luni cu sărbătorile de peste an și cu evangheliile duminicilor. Schimbările (fazele) lunii, cu umbletul vremii. Treburile cu posta și Scara timbrelor (ștempelelor).

Partea pentru petrecoro și învățătură:

De anul nou, versuri de noroc. Noul Mitropolit al Blajului, articol de A. Lupeanu. Trandafir de pe cetate, poezie de I. U. Soricu. Răvașul vremii, ochire peste întâmplările mai însemnate dela sfârșitul marelui război și mai ales arătare cum s'a făcut România Mare. Un foarte frumos cântec din Basarabia, în graiul de pe acolo. Meșter Impărat, poveste de Ioan Georgescu, Bolșevicii, adică ce vorbesc despre ei doi țărani. Om din popor, ministru în România-Mare. Apoi giume și mărunșuri. Tărgurile de țară date deschilinit într'o cărticică.

Chipuri.

Calendarul are câteva chipuri frumoase. Între altele chipul Noului Mitropolit dela Blaj, al Eroulului dela Mărășești, Generalul Berthelot, Casa unde s'a iscălit pacea și altele.

Aceia dintre cetitorii gazetei noastre, cari trimit plata foii pe un an întreg înainte și soasese banii la noi până în 1 Februar 1920, primesc în cinste calendarul.

La prețul de abonament să alătore însă înă 1 coroană pentru plata postei cu recomandăție, ca să nu se piardă calendarul. Cui nu trimite coroana pentru postă, nu putem să-i trimitem calendarul.

Altminteri prețul calendarului e 4 corone.

Prețul trebuie trimis pe înainte. E bine să se însoțească mai mulți oameni din sat, căreia le trebuie calendar, să pună banii laolaltă și să-i trimită cât mai în grabă pe adresa:

»Unirea Poporului«, Blaj, (Județul Alba-de-Jos).

Din lipsă de hârtie n'am putut tipări decât puține calendare.

Impotriva răspândirii de știri.

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință prin localități publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica colportă, comentă în orice chip, știri neadevrate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de război, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

Această infracțiune se va judeca și condamna de prețori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când șaptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de război.

Nr. 1—1920
ndm.

Concurs.

Se publică concurs pentru a se ocupa imediat:

I. Posturile de secretari și II. Posturile de subsecretari din a) Răcin, b) Samsud, c) Mădărens, d) Sânticama.

2. Postul de secretariu din Pogăceaua și

3. posturile de subsecretari din a) Band, b) Pănet, toate în plasa Band, județul Mureș-Turda

Concurenții, — cari pot fi numai cetățeni ai României — vor avea a dovedi numai calificatiunea legală și praxa de până acum, — notificând că cel limbă posedă în vorbă și scris.

Cei, ce vor obține aceste posturi, vor beneficia salariul și veniteile prescrise de ordinațiunile legale în vigoare.

Petițiile sunt a se adresa către primpretura plasei Bandul de câmpie până inclusiv 31 Ianuarie 1920.

Bandul la 1 Ianuarie 1920.

Dr. Rusu,
primpretor.

1—4

Redactor responsabil:
IULIU MAIOR

Redactor responsabil de Văle Său